ปีที่๑๒ เล่ม๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

ศิลปากร

นิตยสารรายสองเดือนของกรมศิลปากร

FOR NORTHERN SIDE.

AGNI *god of fire.*

and his ram.

อภินันทนาการจาก
อาจารย์ ประสงค์ พวงดอกไม้
ศึกษานิเทศก์ 8

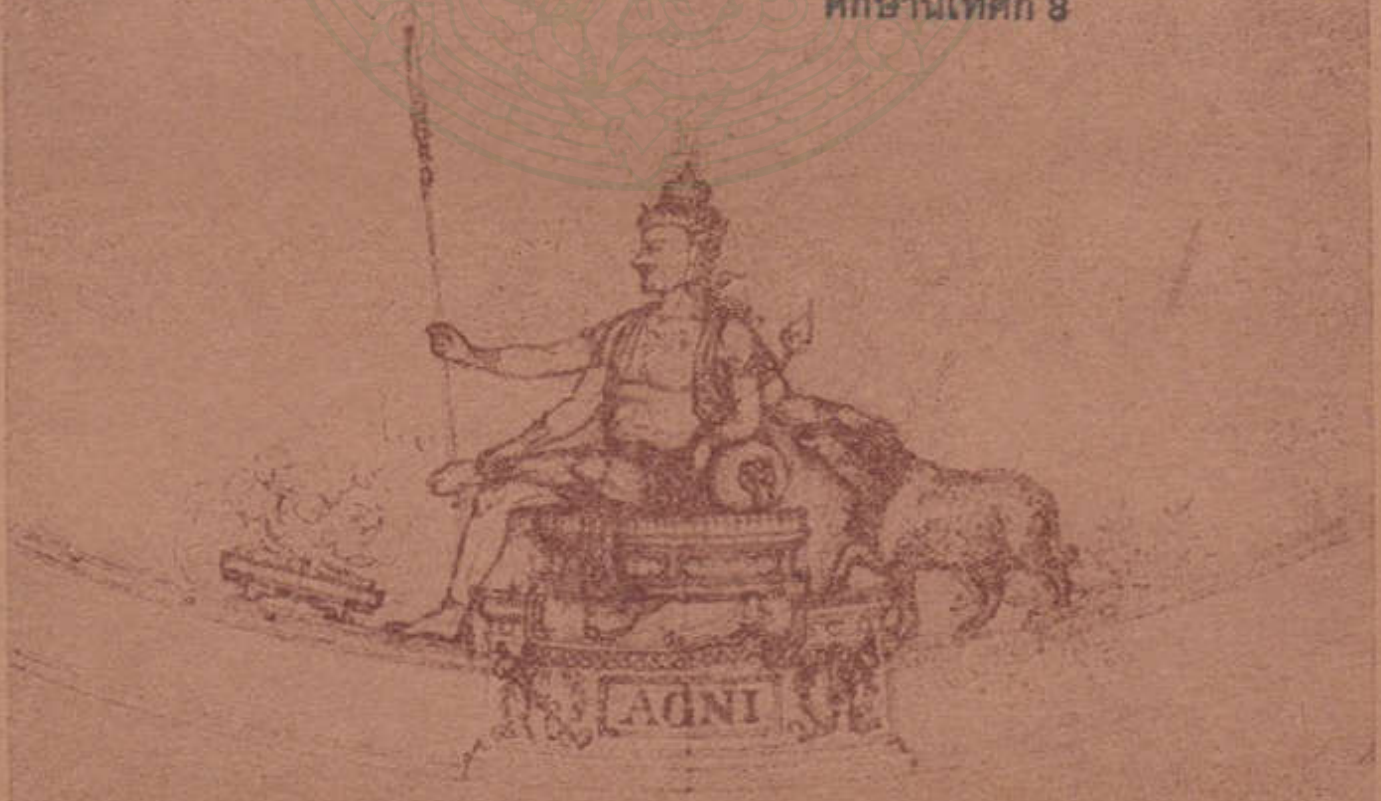

พระอัคนี ฤๅ พระเพลิง แบบร่างภาพเขียนเทวดานพระที่นั่งบรมพิมาน

วสก. 0114/2511
หอสมุดแห่งชาติ สิงห์บุรี
๑๗ พ.ย. ๒๕๕๔
สำนักหอสมุดแห่งชาติ

สารบาญ

ปีที่ ๑๒ เล่ม ๒ กรกฎาคม ๒๕๑๑

๑. สาส์นสมเด็จ ... ... สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ
... ... และสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงฯ หน้า ๑
๒. บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ ... ... สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ
... ... และพระยาอนุมานราชธน „ ๑๘
๓. สมาคมสืบสวนของบุราณในประเทศสยาม พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ... ... „ ๔๒
๔. บันทึกเรื่องเดินทางไปสำรวจโบราณวัตถุและภูมิประเทศภาคเหนือ ของอธิบดี
กรมศิลปากร ... ... ร.ต.ท. แสง มนวิทูร บันทึก „ ๔๗
๕. ประติมากรรมขอม ... ... ศาสตราจารย์ จอง บัว เซอลีเย่
... ... ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล ทรงเรียบเรียง „ ๖๓
๖. Origin of the Chuang People ... ... Rev. Princeton S. Hsü „ ๗๖
เรื่องมูลกำเนิดของคนชวง ... ... ชิน อยู่ดี แปล „ ๘๐
๗. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ... ... บุษกร ลายเลิศ „ ๘๕
๘. คำอ่านศิลาจารึก อักษรและภาษาไทย ได้มาจากวัดตะพาน อำเภอไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ... ... ประสาร บุญประคอง „ ๙๔

อภินันทนาการจาก
อาจารย์ ประสงค์ พวงดอกไม้
ศึกษานิเทศก์ 8

สำนักหอสมุดแห่งชาติ

SILPĀKOṆ

Vol. 12 July, 1968 No. 2

CONTENTS

1. **"San Somdet" (Letters Between Their Late Royal Highnesses**
   Prince Naris and Prince Damrong) Page 1

2. **Notes on Miscellaneous Subjects**
   by His Late Royal Highness Prince Naris and Phya Anuman Rajadhon „ 18

3. **The Society of Investigation of Archaeological Finds in Siam, the Royal Speech by King Chulalongkorn** „ 42

4. **Record of the Travel of the Director General of the Fine Arts Department to Explore the Archaeological Finds and Landscape of the Northern Provinces**
   by Police Lieutenant Saeng Manawitura „ 47

5. **Khom Sculpture**
   by Professor Jean Boisselier
   Translated and Compiled by Professor M.C. Subhadradis Diskul „ 63

6. **Origin of the Chuang People**
   by Rev. Princeton S. Hsü „ 76
   Translated by Chin You-di „ 80

7. **Krung Si Ayutthaya Chronicle**
   by Butsakon Lailoet „ 89

8. **Reading and Explanation of Thai Inscription in Thai Character, Found at Wat Taphan, Amphoe Chaiya, Changwat Surat Thani**
   by Prasarn Boonprakong „ 94

กรมศิลปากร
ห้องสมุดหอสมุดแห่งชาติ
๒ กันยายน ๒๕๕๓

คำอ่านศิลาจารึก
อักษรและภาษาไทย

ได้มาจากวัดตะพาน อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ปัจจุบันอยู่ที่หอพระสมุดวชิราวุธ ถนนหน้าพระธาตุ พระนคร
เนื้อเป็นหินทรายสีแดง
วัดส่วนกว้าง ๔๕ ซม. ส่วนสูง ๘๕ ซม. ส่วนหนา ๒๒ ซม.

ประสาร บุญประคอง อ่านและอธิบายคำ
ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ณ นคร ให้คำปรึกษาและตรวจแก้

ด้านที่ ๑ มี ๒๒ บรรทัด

	คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
๑.	.....	.....
๒.	.....	.....
๓.	.....	.....
๔.	..... ทาว	..... ท้าว ...
๕.	(หลายถวาย) ..... กบัเจาเมืองทอ	(หลายถวาย) ..... กับเจ้าเมืองทอ –
๖.	งผูนองดวยไอศวรสัมบัติพ่ผูเถาทง้อ	ง ผู้น้อง ด้วยไอศวรรย์สมบัติพ่อผู้เถ้า ทั้ง อ–
๗.	งคนางเมืองผูเถาแมเจาคำสรีเจาแม	งค์นางเมืองผู้เถ้า แม่เจ้าคำศรี เจ้าแม่
๘.	ทาวสอยทองนารีผองดวยลูกเจาเหนา ขุ	ท้าวสร้อยทองนารีผอง(๑) ด้วยลูกเจ้า เหน้า(๒) – ขุ –
๙.	นทงัผองจิงปองตงักทำการ พระพิหารห	นทั้งผอง จึงปอง(๓) ตั้งกระทำการ พระพิหารห้ะ(๔) –
๑๐.	นัในเมือเถิงเดินหกแรม ๔ คำวนัพุทพ	น ในเมื่อเถิง(๕) เดือน ๖ แรม ๔ ค่ำวันพุธพอ
๑๑.	ไดยามพุทเมือเชา จิงใหอราดธนาชาว	ได้ยามพุธเมื่อเช้า จึงให้อาราธนาชาว

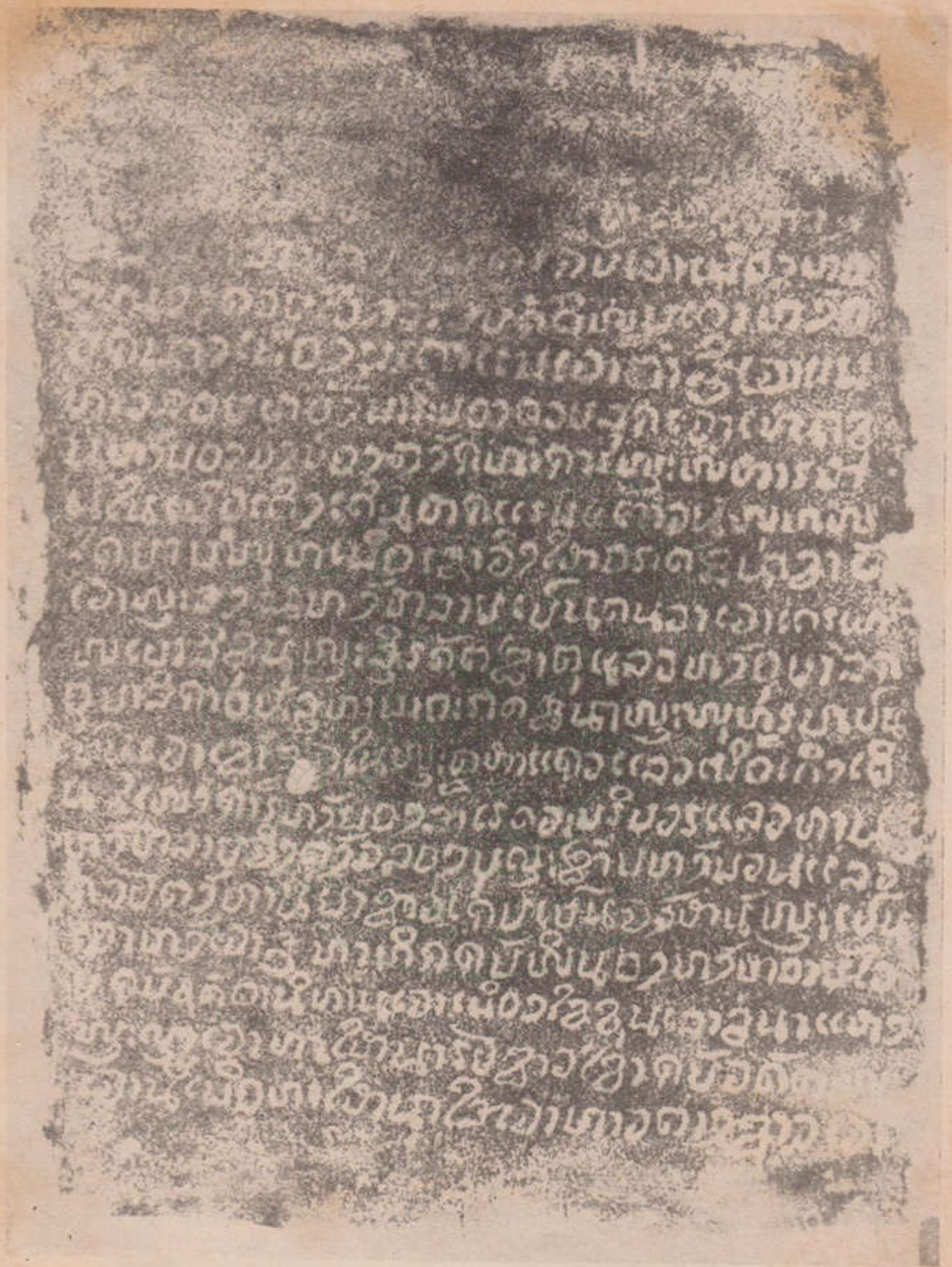

ด้านที่ ๑

ศิลาจารึก อักษรและภาษาไทย ได้มาจากวัดตะพาน อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
๑๒. เจาพระสงฆทงัหลายเปนตนวาเจาเถร เท	เจ้าพระสงฆ์ทั้งหลายเป็นต้นว่า เจ้าเถร เท–
๑๓. พเมาลิชุนุพระสรีรคัตธาตุแลวทงัอุบา สก	พเมาลีชุมนุมพระศรีรัตนธาตุแล้ว ทั้งอุบา– สก
๑๔. อุบาสิกาอนัสุรทามาอะราดธนา พระพุทรูปเปน	อุบาสิกาอันศรัทธา มาอาราธนา พระพุทธรูปเป็น
๑๕. เปนเจาเขาสูอยูในพระคูหาแกว แลวเมือเถิงเดิ	เป็นเจ้าเข้าสู่อยู่ในพระคูหาแก้ว แล้ว เมื่อเถิงเดือ–
๑๖. น๙ เพงการทงัผองสาเรดจะบริบวร แลวทาน	น๙เพ็ง การทั้งผองสำเร็จบริบูรณ์ แล้วท่าน
๑๗. ทงัหลายจึงตงัฉลองบุญะธำมทงัมวน แลว	ทั้งหลาย จึงตั้งฉลองบุญธรรมทั้งมวล แล้ว
๑๘. กลบตังทานผาขาวเกบเปนจงัหนพระ เปน	กลับตั้งท่านผ้าขาว เก็บเป็นจังหันพระ– เป็น
๑๙. เจาทงัเจาสุรทาทิกกบัพีนองทงั หลายไว	เจ้า ทั้งเจ้าศรัทธาธิกกับพี่น้องทั้ง หลายไว้
๒๐. ยกบัวคัตะนิทานเจาเมืองใชขุนเลา ขำนาแหง	กับวัดตะน้ำ ท่านเจ้าเมืองใช้ขุนเลา ขอนาแห่ง
๒๑. พุระญาเจาทาใหนารอยชาว เขากบัวคัตะพระ	พระยาเจ้า ธ ให้นาร้อยชาว(๖) เข้ากับวัดตะพระ
๒๒. เจานีเมือทาใหนาใสเจาทาว ตางชาวเจา	เจ้าน้ำ เมื่อ ธ ให้นาไซร้ เจ้าท้าว ต่างชาวเจ้า

ด้านที่ ๒ มี ๒๐ บรรทัด

คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
๑. ทาวเหมขุนนอยลูกสามหญิง..... (ด)	ท้าวเหม ขุนน้อยลูกสามหญิง.....ด้
๒. วยโสด ฯ แดผ่ส์สิงสินทาน (เจา)	วยโสด ฯ แด่ผสมสิงสินท่านเจ้า
๓. เมิองจายก่ทำพิหารพระ (พุท)	เมืองจ่ายกระทำพิหารพระพุทธ
๔. (รู) บลยงพระสงฆมทงัหลายสิ (น)	รูปเล้ียงพระสงฆ์ทั้งหลายสิ้น
๕. (เ) งินสองชงั่โสด ๐ สวนกุสลผ (น)	เงินสองชั่งโสด ๐ ส่วนกุศลผ –
๖. ลบุนญ่แหงเจาเมิองจำสินภา (ว)	ลบุญแห่งเจ้าเมือง จำศีลภาว –
๗. นารยบดอกไมงไวยพฺระเจาจรเดน (มาแต)	นา เรียบดอกไม้งอ ไหว้พระเจ้าจรเดิน มาแต่
๘. ไหนญอมใสใจแผผนล่บุญไปแก	ไหน ย่อมใส่ใจแผ่ผลบุญไปแก่
๙. ทาพฺรญาเจากบัฝูงเถาแกพแม	ธ พระยาเจ้า กับฝูงเถ้าแก่พ่อแม่
๑๐. ญาตกิกาทงัผองอนันิงญอมจำน	ญาติกาทั้งผอง อนึ่งยอมจำน –
๑๑. องใจทิสเรดจบฺราดถะน่าปราบแก	อง(๗)ใจที่เสร็จปรารถนา ปราบแก่
๑๒. สนัรเภชเปนพระพุทะดนนิงในกาละ	สรรเพชญเป็นพระพุทธดนหนึ่งในกาล
๑๓. จกัมาพายหนาโพนให้จุงทนัสำ	จักมาภายหน้าโพ้น(๘)ให้จุง(๙)ทันสำ
๑๔. นกัพระสฺรีอายะไมตฺริเปนเจาโสดแ	นักพระศรีอา (ริ) ยไมตรีเป็นเจ้าโสดแ–
๑๕. ล ๐ วดัตะทานเจาเมิองสางนีเพือจกัไ	ล ๐ วัดตะท่านเจ้าเมืองสร้างนี้ เพื่อจักไ–
๑๖. หไดบุนญแกชาวเจาทงัหลายอนัได	ห้ได้บุญแก่ชาวเจ้าทั้งหลายอันได้
๑๗. เขามาเสวยพระราชสัมบดัดิในเมิองนิ	เข้ามาเสวยพระราชสมบัติในเมืองนี้
๑๘. ผิชาวเจาดนใดไดมากินเมิองหนิไสข	ผิชาวเจ้าดนใด ได้มากินเมืองนีไซร้ ขอ
๑๙. ฝากวดัตะแวงทงันิแกชาวเจาดน	ฝากวัดตะแวงทั้งนี้แก่ชาวเจ้าดน
๒๐. นนัดวยโสดแล ฯ	นั้นด้วยโสดแล ฯ

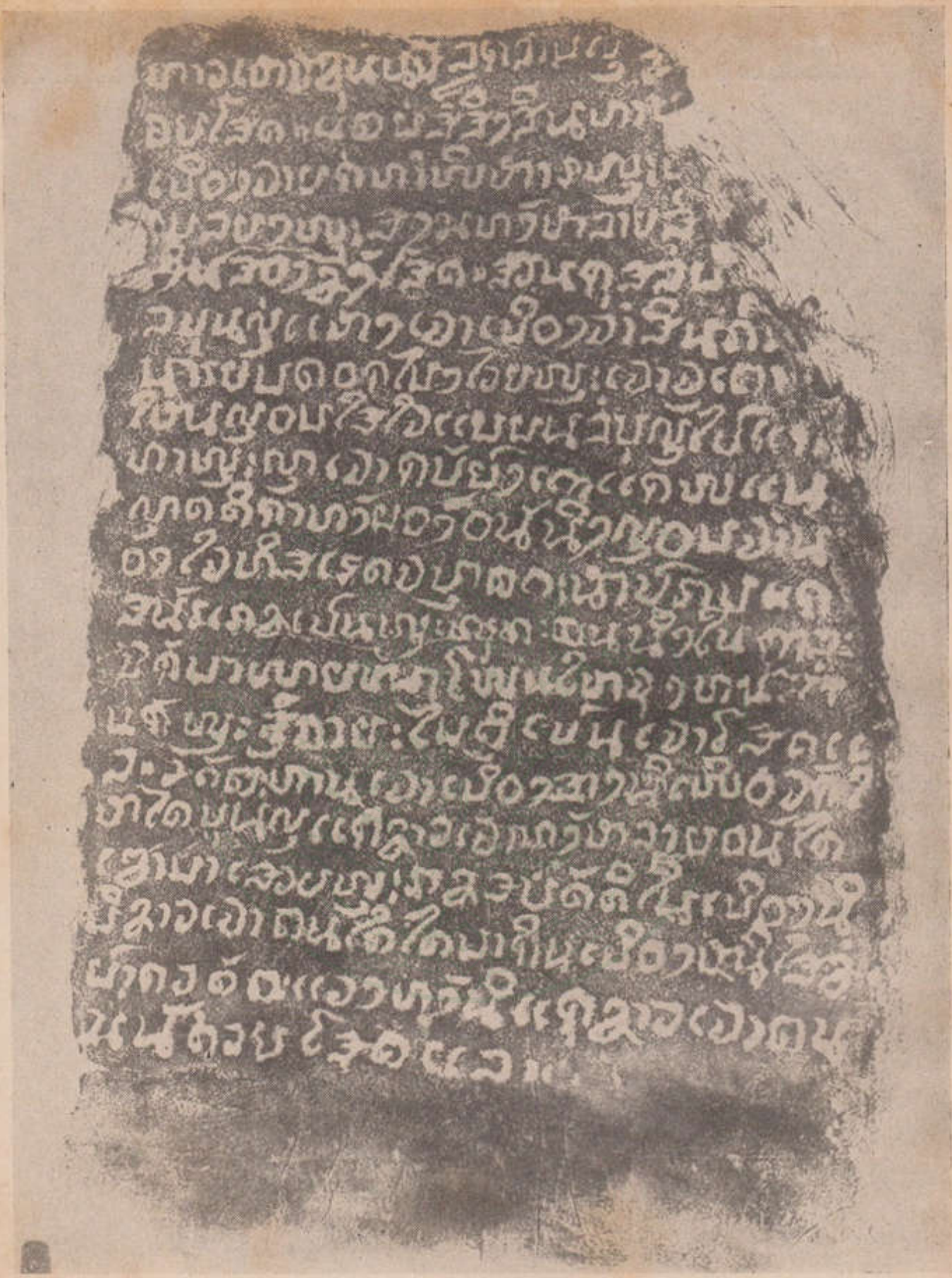

ด้านที่ ๒

ศิลาจารึก อักษรและภาษาไทย ได้มาจากวัดตะพาน อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หอสมุดแห่งชาติ

อธิบายคำ

(๑) ผอง = ทั้งปวง, ทั้งหมด

(๒) เหน้า = รุ่น, หนุ่ม, สาว

(๓) ปอง = มุ่ง, หวัง, มุ่งหมาย

(๔) หั้น = นั้น

(๕) เถิง = ถึง

(๖) ร้อยซาว = ๑๒๐

(๗) จำนอง = กำหนด

(๘) โพ้น = โน้น

(๙) จุง = จง